

De Echtscheiding

Uit: "Aantekeningen bij het Evangelie naar Mattheüs"

A. C. Gaebelein

Over de schrijver

Arno Clemens Gaebelein (1865-1945) kwam als jonge immigrant in 1879 in de Verenigde Staten aan. Bekend is hij om zijn werk onder de in New York wonende Joden, maar ook om de vele bijbelconferenties die hij hield en door een reeks boeken die hij schreef. Hij was een intieme vriend van C. I. Scofield, en daardoor nauw betrokken bij de totstandkoming van de bekende Scofield Bijbel. Van dezelfde schrijver is een commentaar op het Johannes-evangelie verschenen onder de titel: 'Wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd'.

In het eerste gedeelte van het negentiende hoofdstuk wordt voortgegaan met leringen in betrekking tot het Koninkrijk. Het is echter niet hetzelfde Koninkrijk dat aan Israël beloofd werd en door de Heer en Zijn discipelen gepredikt werd in het eerste deel van dit Evangelie, maar het Koninkrijk in zijn toestand gedurende de afwezigheid van de Koning, waarover wij in het dertiende hoofdstuk gesproken hebben.

Wat de Heer er over zegt, betreft de instelling, die Hij, de grote Schepper, in Zijn Goddelijke wijsheid in de beginne had gegeven. Worden de natuurlijke banden in het Koninkrijk opgeheven? Is er een verandering van de beginselen die God in het begin vaststelde? Wij zullen zien, dat de natuurlijke banden niet terzijde gesteld worden in het Koninkrijk, terwijl het ons duidelijk zal worden, dat we hier niet de volledige onderwijzingen hebben ten opzichte van de aardse relaties. In de Brieven worden vermaningen gegeven aan echtgenoten, vrouwen en kinderen, en steeds wordt de positie en plaats van de gelovige duidelijk getoond. In het Koninkrijk zijn betekent daarom niet dat men vrij is van de natuurlijke banden. Het is juist zo dat in deze positie het leven van Christus in liefde, geduld, zachtmoedigheid en verdraagzaamheid moet worden geopenbaard. De vermaningen in de Brieven aan de Romeinen, Efezen, Kolossenzen, Titus en anderen leren dit ongetwijfeld.

De echtscheiding - Mattheüs 19:1-12, HSV

"En het gebeurde, toen Jezus deze woorden beëindigd had, dat Hij uit Galilea vertrok en over de Jordaan naar het gebied van Judea ging. 2 En een grote menigte volgde Hem, en Hij genas hen daar. 3 En de Farizeeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken en zeiden tegen Hem: Is het een man toegestaan zijn vrouw om allerlei redenen te verstoten? 4 Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, 5 en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, 6 zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden. 7 Zij zeiden tegen Hem: Waarom heeft Mozes dan geboden een scheidbrief te geven en haar te verstoten? 8 Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegelaten uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest. 9 Maar Ik zeg: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoererij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie de verstotene trouwt, pleegt ook overspel. 10 Zijn discipelen zeiden tegen Hem: Als de zaak van de man met de vrouw er zo voor staat, is het beter niet te trouwen. 11 Maar Hij zei tegen hen: Niet allen vatten dit woord, maar alleen zij aan wie het gegeven is. 12 Want er zijn ontmanden die uit de moederschoot zo geboren zijn; en er zijn ontmanden die door de mensen ontmand zijn; en er zijn ontmanden die zichzelf ontmand hebben om het Koninkrijk der hemelen. Wie dit vatten kan, die vatte het"

"En het gebeurde, toen Jezus deze woorden beëindigd had, dat Hij uit Galilea vertrok en over de Jordaan naar het gebied van Judea ging. En een grote menigte volgde Hem, en Hij genas hen daar.

En de Farizeeën kwamen naar Hem toe om Hem te verzoeken en zeiden tegen Hem: Is het een man toegestaan zijn vrouw om allerlei redenen te verstoten?" (vs 1-3).

Galiléa wordt nu achtergelaten, Hij nadert Judéa en Jeruzalem. Opnieuw wordt Hij door vele scharen gevolgd en velen worden door Hem vol liefde en Goddelijke macht genezen.

Het onderwerp van de aardse band door God vóór de val ingesteld - het huwelijk genaamd - wordt dan door de Farizeeën, die Hem verzoeken, naar voren gebracht. Van deze vijanden des Heren hebben wij sinds het begin van het vijftiende hoofdstuk niets meer gehoord. Deze traditionalisten en strenge ritualisten verschijnen thans weer op het toneel. Opnieuw komen zij met een vraag over de gesproken wet, de door mensen gemaakte regelen. Hij had hun het stilzwijgen opgelegd toen het ging over de Sabbat en hun verklaard dat de Zoon des mensen, Heer van de Sabbat is. Toen zij over de tradities van de ouderen over het wassen der handen begonnen, had Hij hen "huichelaars" genoemd en gezegd dat zij leringen en geboden van mensen onderwezen. Nu willen zij Hem opnieuw verzoeken. Hoe geweldig schijnen deze pogingen als wij de waardigheid van de Persoon beschouwen, Die zij trachten in hun strikken te vangen. Hij is de Wijsheid, de Heer, die alles geschapen heeft, Degene die het huwelijk instelde en Wiens vingers de stenen tafelen beschreven hadden. In plaats van Hem te aanbidden en hun plaats aan Zijn voeten in te nemen om door Hem onderwezen te worden, trachten zij in hun verblindheid Hem in verlegenheid te brengen. Maar waarom komen zij aan met deze speciale kwestie omtrent het verstoten van een vrouw om een aanklacht tegen Hem te hebben? Waarschijnlijk was het woord van de Heer uit het vijfde hoofdstuk aan hen overgebracht. Daar had de Wetgever Zelf verklaard: "Er is ook gezegd: Wie zijn vrouw verstoot, moet haar een scheidbrief geven. Maar Ik zeg u dat wie zijn vrouw verstoot om een andere reden dan hoererij, maakt dat zij overspel pleegt; en wie de verstotene trouwt, pleegt ook overspel" (hoofdstuk 5:31 en 32). Dit woord moet deze mensen bijzonder getroffen hebben, want het was in flagrante tegenspraak met de rabbinale bepalingen. Indien Hij Zichzelf compromitteerde ten opzichte van deze fijne rabbinale onderscheidingen in verband met redenen tot echtscheiding (later verzameld in een Talmudisch traktaat Gittin) zouden zij een oorzaak voor beschuldiging tegen Hem hebben.

Er bestonden twee grote stromingen onder de Farizeeën over echtscheiding. Sommigen waren het eens met het inzicht van Hillel, anderen met dat van Shammai. Hillel leerde dat men een vrouw om elke oorzaak mocht wegsturen. Wij zullen ons niet verder bezighouden met al de verschillende redenen tot echtscheiding te noemen en de regels door de oudsten ingesteld, die nog door de meeste orthodoxe Joden gevolgd worden. De school van Hillel verklaarde openlijk en bracht dat ook in praktijk, dat indien een vrouw het eten van haar man slecht kookte, te zout of aangebrand opdiende, zij verstoten mocht worden. De school van Shammai, waarmede andere Farizeeën het hielden, stond geen echtscheiding toe dan alleen ter oorzaak van overspel. Dit zal meer licht werpen op de verzoeken der Farizeeën.

De Heer gaat in op de kwestie: "Maar Hij antwoordde en zei tegen hen: Hebt u niet gelezen dat Hij Die de mens gemaakt heeft, hen van het begin af mannelijk en vrouwelijk gemaakt heeft, en gezegd heeft: Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten, en die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij niet meer twee zijn, maar één vlees? Dus, wat God samengevoegd heeft, laat de mens dat niet scheiden" (vs 4-6).

De Heer negeert hun verschillende opinies en zegt geen enkel woord over de wet van Mozes. Hij gaat tot het eerste begin terug en toont dat het huwelijk een door God ingestelde inzet is. Het huwelijk, zoals de Schepper het heeft gegeven, is een argument tegen veelwijverij en echtscheiding. Inderdaad een gezegende instelling, het feit dat twee één vlees zullen zijn. In de nieuwe schepping heeft de huwelijksverbintenis nog een diepere betekenis. De tweede helft van hoofdstuk vijf uit de Efezenbrief laat ons zien wat de gelovige man en zijn vrouw voorstellen. Christus en de Gemeente, de liefde van Christus, de gehoorzaamheid van de Gemeente, de eenheid, die er bestaat tussen Christus en de Gemeente, dit alles behoort in de praktijk gezien te worden in de verbintenis van man en vrouw. "Want niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat, maar hij voedt en koestert het, zoals ook de Heere de gemeente. Want wij zijn leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en van Zijn gebeente. Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten en die twee zullen tot één vlees zijn. Dit geheimenis is groot; maar ik spreek met het oog op Christus en de gemeente" (Efeze 5:29-32).

De Farizeeën zijn niet tevreden met dit antwoord. Zij vragen Hem: Waarom heeft dan Mozes geboden een scheidbrief te geven en haar te verstoten? Zelfs in dit antwoord schulde een fout. Het was geen gebod, maar iets dat Mozes toestond. Bestond er twijfel in verband met overspel, dan had de Wet heel wat te zeggen en werd de proef met het bittere water genomen (Num. 5). Overspel werd met de dood gestraft. En zo heeft de Heer een antwoord op hun tegenwerping. “Hij zei tegen hen: Mozes heeft vanwege de hardheid van uw hart u toegelaten uw vrouw te verstoten; maar van het begin af is het zo niet geweest. Maar Ik zeg: Wie zijn vrouw verstoot anders dan om hoerij en met een ander trouwt, die pleegt overspel, en wie de verstotene trouwt, pleegt ook overspel” (vs 8 en 9).

Mozes had scheiding toegestaan (Deut. 24:1). Op overspel stond volgens de Goddelijke wet de doodstraf. De Heer, in Zijn Goddelijke autoriteit als de “Ik ben” geeft een wet voor het huwelijk, die bindend is. Scheiding, een vrouw verstoten, is verkeerd, uitgezonderd in het geval van ontrouw, overspel. Elke scheiding om andere oorzaak is zonde en wie zulk een ten onrechte verstotene huwt, pleegt overspel. Aan vele vragen in verband hiermee, moeilijkheden en individuele gevallen, klachten over verschillen van geaardheid, gaan wij voorbij. Toch kunnen wij bij het overdenken van deze verzen geen conclusie trekken, zonder in herinnering te brengen de toestand die in het Christendom omtrent deze dingen heerst. De huidige instelling van het huwelijk is nooit zo misbruikt als in onze dagen. De zogenaamde wereld is zedeloos, slecht. Echtscheidingen en schandalen worden vaak zonder meer getolereerd.

Wij weten, dat het zo in de laatste dagen zijn zal, want de Heer heeft gezegd: “... Op dezelfde manier ook, zoals het gebeurde in de dagen van Lot ... Evenzo zal het zijn op de dag waarop de Zoon des mensen geopenbaard zal worden” (Luk. 17:26-30).

“Zijn discipelen zeiden tegen Hem: Als de zaak van de man met de vrouw er zo voor staat, is het beter niet te trouwen. Maar Hij zei tegen hen: Niet allen vatten dit woord, maar alleen zij aan wie het gegeven is. Want er zijn ontmanden die uit de moederschoot zo geboren zijn; en er zijn ontmanden die door de mensen ontmand zijn; en er zijn ontmanden die zichzelf ontmand hebben om het Koninkrijk der hemelen. Wie dit vatten kan, die vatte het” (vs 10-12). De discipelen legden met hun vraag hun eigen harten bloot. Indien het geval zó stond, meenden zij dat het beter was niet te trouwen. Hij spreekt er dan over dat er onmogelijkheden kunnen zijn om te huwen.

Sommigen zijn voor deze Goddelijke ingestelde verbintenis door de natuur ongeschikt gemaakt, anderen zijn door mensen onbekwaam gemaakt voor het huwelijk, een gewoonte die nog in het Oosten veel voorkomt.

Tot de derde klasse behoren zij, die zich vrijwillig van het huwelijk onthouden, zichzelf dus eunuchs gemaakt hebben terwille van het Koninkrijk der hemelen. Dit laatste betekent niet dat zij verminkt waren. Ongetwijfeld wordt hier bedoeld dat zij in een ongehuwde staat leefden terwille van het Koninkrijk. Dit is noch een wet, noch een verplichting en ook geen “sacrament”. Het celiabaat is een door mensen gemaakte boze leer in tegenspraak met de Schrift. “Wie dit vatten kan, die vatte het”. Het is dan iets wat men ontvangt, een gift van boven. De genade en kracht van God is in staat om sommigen boven de natuurlijke dingen van het leven te verheffen. “Want ik zou wel willen dat alle mensen waren zoals ikzelf, maar ieder heeft zijn eigen genadegave van God, de een op deze wijze, de ander op die wijze. ... Maar ook als u trouwt, zondigt u niet. Ook als het meisje dat nog maagd is, trouwt, zondigt zij niet. Zulke mensen echter zullen wel verdrukking hebben in het vlees en dat wil ik u besparen. Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd beperkt is. En verder, laten zij die vrouwen hebben, zijn alsof ze die niet hebben. ... En ik wil dat u zonder zorgen bent. De ongehuwde draagt zorg voor de dingen van de Heere, hoe hij de Heere zal behagen” (1 Kor. 7:7, 28-32).